

กฤษฎีกาสาร

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๕ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖)
www.krisdika.go.th

๗
การพัฒนา Digital Identity
กรณีศึกษาจาก
เครือข่ายออสเตรเลีย

๑๑
กฎหมายฝรั่งเศส
ว่าด้วยการกำกับดูแล
อินเทอร์เน็ต

๒๐
การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืน
กระทำซ้ำเราตามประมวลกฎหมายอาญา
ของญี่ปุ่น

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา พร้อมด้วยคณะผู้บริหารของสำนักงานฯ ร่วมถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

นางกาญจมาศ สิทธิเวคิน รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่วมพิธีทำบุญตักบาตรถวายพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ท้องสนามหลวง และร่วมถวายแจกันดอกไม้และลงนามถวายพระพรชัยมงคล ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง

กลับมาพบกับท่านผู้อ่านกันอีกครั้งกับบทกฤษฎีกาสาร ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๕ ประจำเดือน มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖ อัดแน่นไปด้วยสาระน่ารู้และการก้าวทันโลกยุคปัจจุบันในเรื่องเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการประกอบอาชีพ การทำธุรกรรมต่าง ๆ ไปจนถึงการเก็บรักษาข้อมูลระดับบุคคลจนถึงหน่วยงาน คอลัมน์ต่าง ๆ ของบทกฤษฎีกาสารฉบับนี้ นำเอาสาระน่ารู้ที่เป็นประโยชน์มานำเสนอแก่ท่านผู้อ่านมากมาย เริ่มด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนา Digital Identity ในคอลัมน์เรื่องน่ารู้ โดยยกเอากรณีศึกษาจากเครือรัฐออสเตรเลียที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีและกฎหมายเพื่อรองรับการบริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างปลอดภัย พร้อมกับเรื่องราวในคอลัมน์สฎีพิเศษ เรื่อง กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยการกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์ ซึ่งเป็นอาชีพที่มาแรงอย่างมากในแพลตฟอร์มโซเชียลต่าง ๆ เนื่องจากมีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค อินฟลูเอนเซอร์จึงเป็นเหมือนตัวแทนขายสินค้าของแบรนด์สินค้าต่าง ๆ ผู้เขียนได้นำเสนอถึงกฎหมายเฉพาะที่กำกับดูแลอาชีพนี้ในประเทศฝรั่งเศส ที่ครอบคลุมอย่างรอบด้านทั้งเรื่องของสิทธิประโยชน์ การลงทะเบียนลิขสิทธิ์ต่าง ๆ จึงนับได้ว่าเป็นผู้นำด้านกฎหมายดังกล่าว ในเวลานี้ เนื่องจากยังไม่มีประเทศใดที่มีกฎหมายเฉพาะเช่นนี้

มาต่อกันที่เรื่องเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันกับคอลัมน์บทความเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องราวของการป้องกันข้อมูลในยุค Multi-Cloud ด้วย CipherTrust Data Security Platform ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากเมื่อการจัดเก็บข้อมูลในยุคปัจจุบันปรับเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้มีความปลอดภัย สืบค้นได้ง่ายในการใช้งาน คอลัมน์บทความกฎหมายต่างประเทศในเรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น ที่อธิบายถึงการกำหนดบทนิยามของการกระทำความผิดฐานข่มขืนในประเทศญี่ปุ่นใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สู่การพิจารณาตีความผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ต่อด้วยความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจในเรื่องของการขอสัมปทานของเอกชนที่ผลิตน้ำประปาขายให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค มานำเสนอ พร้อมกับความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการวิधिปฏิบัติราชการทางปกครองที่น่าสนใจ เรื่อง การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ได้ปลูกสร้างไปก่อนได้รับอนุญาต

นอกจากนี้ยังมีสาระสำคัญและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมที่สำคัญเกิดขึ้นในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในรอบ ๒ เดือนที่ผ่านมา สำหรับฉบับนี้ ทีมบรรณาธิการวารสารกฤษฎีกาสาร ต้องขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่านสำหรับการติดตามข่าวสารในแบบดิจิทัลและรูปแบบมาโดยตลอด แล้วพบกันอีกครั้งในฉบับต่อไปครับ

บรรณาธิการ

สารบัญ

- ๒ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ การขอสัมปทานของเอกชนที่ผลิตน้ำประปาขายให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค
- ๓ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการวิधिปฏิบัติราชการทางปกครองที่น่าสนใจ การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ได้ปลูกสร้างไปก่อนได้รับอนุญาต
บทความเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๕ ป้องกันข้อมูลในยุค Multi-Cloud ด้วย CipherTrust Data Security Platform
เรื่องน่ารู้
- ๗ การพัฒนา Digital Identity กรณีศึกษาจากเครือรัฐออสเตรเลีย
สฎีพิเศษ
- ๑๑ กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยการกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์
บทความกฎหมายต่างประเทศ
- ๒๐ การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น
เลาะรั้ว
- ๒๗ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ครั้งที่ ๒) : การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุน
ประโยชน์จากร่างกฎหมาย
- ปกหลัง ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การขยายระยะเวลามาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการจ้างงานผู้พันโทฯ) และร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การปรับปรุงการจัดเก็บภาษีจากโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment Token))

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา
นายปกรณ์ นิลประพันธ์
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง นายพดล เจริญฤกษ์
นางณัฐนันท์ อัครเลิศศักดิ์ นางกาญจนาภักดิ์ สิทธิเวดิน
รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
และกรรมการร่างกฎหมายประจำทุกท่าน
บรรณาธิการ
นางสาวรัชนี สังข์ทองงาม
กองบรรณาธิการ
นางสุริศา ไข้วพันธ์ุ นางสมภาพ นิลประพันธ์
นายจันทพันธ์ุ พังสุบุตร นางกาญจนาภรณ์ อินทป็นตี เลิศลอย
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
นางสาวปราณี ติรสุมบุรณ์สิริ นางเกสินี แสงสุวรรณ
นายพนพล เปลิณสวี นายอชริชวิญญ์ พฤทธิพิริภาส
จัดทำโดย
ส่วนช่วยอำนวยการและประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๓๙๖, ๑๓๐๔
โทรสาร ๐๒ ๒๒๖ ๖๒๐๑

ความเห็นทางกฎหมาย ของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ

การขอสัมปทานของเอกชนที่ผลิตน้ำประปา ขายให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค

● กองกฎหมายไทย

บุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับบริการจากผู้รับสัมปทาน ดังนั้น การประกอบกิจการประปาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหา ผลิต จัดส่งหรือจัดจำหน่ายไปยังผู้รับบริการ จึงต้องดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๘๖ และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนฯ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้นกำหนด

ประเด็น กรณีเอกชนที่ผลิตน้ำประปาเพื่อขายให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) ตามสัญญาซื้อขายน้ำประปาจะต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ หรือไม่

ความเห็น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ (การควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภคเนื่องจากเป็นกิจการที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างให้อยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของภาครัฐ โดยกิจการประปาเป็นกิจการที่จะต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะก็ให้เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้น โดยในการพิจารณานุญาตหรือให้สัมปทานการประกอบกิจการประปา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนก็ได้ ประกอบกับประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้ “การประกอบกิจการประปา” หมายถึง การประกอบกิจการเกี่ยวกับการจัดหาน้ำดิบ การผลิต การจัดส่ง และการจัดจำหน่ายน้ำประปา โดยบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลไปยังผู้รับบริการ และมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่น และ “ผู้รับบริการ” หมายความว่า

ด้วยเหตุนี้เมื่อการผลิตน้ำประปาของเอกชนจำหน่ายให้แก่ กปภ. โดยมีวัตถุประสงค์ในการอุปโภคบริโภคของประชาชน และมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่น การดำเนินการดังกล่าวจึงอยู่ในความหมายของคำว่า “การประปา” ซึ่งเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค ตามข้อ ๓ (๕) ที่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีตามข้อ ๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ และต้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนฯ เพื่อให้รัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสามารถควบคุมการประกอบกิจการอันมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ และเมื่อการผลิตน้ำประปาดังกล่าวมิใช่การดำเนินการของ กปภ. เอง ตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ กรณีจึงไม่เข้าข่ายกเว้นตามข้อ ๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ ที่ไม่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีในการประกอบกิจการ

(เรื่องเสรีจีที ๒๓๕/๒๕๖๖ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การขอสัมปทานของเอกชนที่ผลิตน้ำประปาขายให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓))

ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่น่าสนใจ

การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ที่ได้ปลูกสร้างไปก่อนได้รับอนุญาต

● กองกฎหมายปกครอง

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรีได้ยื่นคำร้องขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมประเภทสะพานทางเดินลอยฟ้าริมแม่น้ำ (Skywalk) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในแม่น้ำแควใหญ่ แต่ยังขาดหลักฐานเอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต คือ ๑) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดิน และ ๒) หนังสือของจังหวัดที่อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำตั้งอยู่รับรองว่าไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อแผนพัฒนาจังหวัด ผังเมือง และการรักษาสภาพแวดล้อมของจังหวัด แต่ในระหว่างการพิจารณาอนุญาต สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรีได้ทำสัญญาจ้างปลูกสร้าง Skywalk และดำเนินการปลูกสร้างแล้ว โดยคาดว่าจะมีการพิจารณาอนุญาตได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย เนื่องจากเป็นโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ บรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และรองรับการเปิดประเทศตามนโยบายรัฐบาล ทว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตแล้ว การพิจารณาอนุญาตก็ยังไม่แล้วเสร็จ

ภายหลังผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขากาญจนบุรี ได้มีหนังสือถึงสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรีแจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่ายังขาดเอกสารบางอย่างซึ่งสามารถนำมาเพิ่มเติมภายหลัง จึงเห็นควรอนุญาตให้ดำเนินการปลูกสร้างได้ และสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรีได้ยื่นหลักฐานและเอกสารครบถ้วนและถูกต้องแล้ว กรมเจ้าท่าพร้อมที่จะพิจารณาอนุญาตได้

ในการนี้กรมเจ้าท่าต้องพิจารณาคำร้องขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อไปให้แล้วเสร็จตามนัยมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือจำเป็นต้องยุติแล้วส่งเรื่องคืนผู้ขออนุญาต และการพิจารณาอนุญาตสามารถให้มีผลย้อนหลังไปยัง Skywalk ของส่วนราชการที่ปลูกสร้างไปก่อนแล้วได้หรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการให้มีการรื้อถอน คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า และเมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้ว เจ้าท่าต้องอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการ

ในการอนุญาตดังกล่าวเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) โดยในกรณีที่ยื่นคำขอไม่ถูกต้องหรือเอกสารไม่ครบถ้วน และเป็นกรณีที่สามารถอนุญาตให้ปลูกสร้างได้ เจ้าท่ามีอำนาจสั่งให้ผู้ขออนุญาตส่งหลักฐานและเอกสารให้ครบถ้วนหรือให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดเมื่อผู้ขออนุญาตปลูกสร้างได้ยื่นหลักฐานและเอกสารเพิ่มเติมครบถ้วนและถูกต้องแล้ว อธิบดีกรมเจ้าท่าในฐานะเจ้าท่าจึงมีอำนาจพิจารณาคำขออนุญาตดังกล่าวต่อไปให้แล้วเสร็จได้ตามข้อ ๘ วรรคสี่ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องส่งเรื่องคืนเพราะการพิจารณาทางปกครองดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ

โดยที่การพิจารณาอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง และมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดให้ในการออกคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยสามารถกำหนดเงื่อนไขให้สิทธิหรือภาระหน้าที่เริ่มมีผลหรือสิ้นสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่งได้ตามความเหมาะสมแก่กรณี ดังนั้น เจ้าหน้าที่อาจออกคำสั่งทางปกครองโดยกำหนดเงื่อนไขเวลาเริ่มมีผล ณ เวลาใด เวลาหนึ่งโดยให้มีผลก่อนวันที่ออกคำสั่งนั้นได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ทำให้เสียสิทธิหรือไม่รอนสิทธิของผู้รับคำสั่งทางปกครอง เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการจะมีคำสั่งย้อนหลังจะต้องพิจารณาจากความจำเป็นตามข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป

เมื่อสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรี ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตปลูกสร้าง Skywalk อันเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ และการปลูกสร้าง Skywalk ไปก่อนได้รับอนุญาต หากเจ้าท่าสั่งให้รื้อถอน อาจทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เช่น ความสูญเสียด้านงบประมาณของราชการที่ใช้ดำเนินการปลูกสร้างจนเสร็จไปแล้วและงบประมาณที่ต้องใช้ในการรื้อถอนเป็นจำนวนมาก และอาจมีผลกระทบต่อนโยบายอื่นและเมื่อการอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำดังกล่าวมีผลย้อนหลังก็ไม่ทำให้เสียสิทธิหรือไม่รอนสิทธิผู้รับคำสั่งทางปกครอง รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น อธิบดีกรมเจ้าท่าในฐานะเจ้าท่าจึงมีดุลพินิจที่จะพิจารณาอนุญาตโดยกำหนดเงื่อนไขเวลาเริ่มมีผล ณ เวลาใดเวลาหนึ่งโดยให้มีผลก่อนวันที่มีการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเป็นการเฉพาะรายได้ตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

(เรื่องเสร็จที่ ๑๕๒๒/๒๕๖๕ บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ได้ปลูกสร้างไปก่อนได้รับอนุญาต)

ภาพจาก เฟซบุ๊ก สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดกาญจนบุรี (PRD_KAN)

กฎปฏิภาส

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๕ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖)

Multi-Cloud

ป้องกันข้อมูลในยุค Multi-Cloud ด้วย CipherTrust Data Security Platform

• ส่วนสารสนเทศ

CipherTrust Data Security เป็นแพลตฟอร์มที่ตอบโจทย์ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลได้อย่างแท้จริง ครอบคลุมตั้งแต่การค้นหาข้อมูล จัดประเภทข้อมูล และบังคับใช้ข้อกำหนด (Policy) ด้วยกลไกการป้องกันข้อมูลตามความเหมาะสม โดยหัวใจของแพลตฟอร์มคือสิ่งที่เรียกว่า CipherTrust Manager ที่ฟังก์ชันหลักคือการบริหารจัดการกุญแจเข้ารหัสได้จากศูนย์กลาง สำหรับแอดมินสามารถทำงานโดยผ่าน UI ง่าย ๆ ในขณะที่นักพัฒนาเรียกใช้ได้ผ่าน API นอกจากนี้แพลตฟอร์มยังมีระบบมอนิเตอร์การเปลี่ยนแปลงข้อมูล HA และรองรับมาตรฐานที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายด้านข้อมูลต่าง ๆ โดยฟังก์ชันหลักในการทำงานแบ่งออกเป็นหัวข้อหลัก ดังนี้

๑. CipherTrust Enterprise Key Management

กุญแจเข้ารหัสคือแกนหลักสำคัญในความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เรียกได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเป็นกลไกที่ยืนยันถึงความถูกต้องของข้อมูลและตัวตนในการใช้ เช่น Digital Signature, Certificate และการปิดบังมิให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายของข้อมูลทั้งระหว่างส่งและขณะจัดเก็บ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าระบบจะปลอดภัยหรือไม่ก็ต่อเมื่อกุญแจปลอดภัย และด้วยเหตุนี้องค์กรจึงต้องเริ่มต้นจากการบริหารจัดการกุญแจให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฟังก์ชัน Enterprise Key Management คือ โซลูชันที่รองรับการบริหารจัดการกุญแจที่รองรับข้อมูลต่าง ๆ เช่น NAS, SAN, CHI และไดรฟ์ เนื่องด้วยรองรับมาตรฐานกลางอย่าง KMIP หรือ LUKS สำหรับสินทรัพย์ตลอดจนการทำงานเข้ากับฐานข้อมูลอย่าง Microsoft SQL Server และ Oracle Database ที่ CipherTrust เข้าใจถึงกระบวนการภายในทำให้องค์กรปฏิบัติตาม Best Practice หรือ Compliance ที่ควรจะแยก Key และข้อมูลออกจากกันอย่างชัดเจน

แนวทางการย้ายข้อมูลสู่ Cloud เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวด้วยเทคโนโลยีและความคุ้มค่าของต้นทุนนั้นสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับองค์กรอย่างแท้จริง แม้ว่าจะเป็นเพียงการเปลี่ยนระบบบางส่วนเพื่อให้สามารถทำงานบน Cloud ได้ นับว่าเกิดประโยชน์มาก และเป็นที่น่าทึ่งกันว่าอุปสรรคและแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของ Multi-cloud ที่ทำให้เกิดความหลากหลายของเครื่องมือ ทักษะ และการควบคุมความปลอดภัย โดยจะเห็นได้ว่าองค์กรในปัจจุบันกำลังเผชิญความยุ่งยากในการบริหารจัดการเครื่องมือที่ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้จนนำไปสู่ปัญหาใหม่ โดยเฉพาะความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในยุคที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องปกป้องรักษาข้อมูลให้ปลอดภัยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะนอกจากประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือ Personal Data Protection Act (PDPA) ที่บังคับใช้แล้ว ยังมีเหตุภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากผู้ไม่ประสงค์ดี ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลองค์กรถูกละเมิด รั่วไหล สร้างความเสียหายให้กับองค์กรได้อย่างชนิดที่คาดไม่ถึง

เช่นเดียวกันในกรณีที่ต้องจัดทำนโยบายที่เรียกว่า Bring Your Own Key (BYOK) ตามแผนด้านอธิปไตย ข้อมูลที่ทำหน้าที่จะสามารถเข้าใจข้อมูลที่เก็บอยู่ได้ โซลูชัน CipherTrust Cloud จะช่วยตอบโจทย์ในกระบวนการจัดการ Key เหล่านี้ ซึ่งรองรับกับผู้ให้บริการ Cloud และ SAAS มากมาย

๒. CipherTrust Transparent Encryption คือ Agent ตัวหนึ่ง ไปติดตั้งไว้ที่ File System หรืออุปกรณ์โดยทำงานอยู่ในระดับ Kernel นี้อ File system หรือ Volume เพื่อทำหน้าที่เข้าและถอดรหัส กล่าวคือแอปพลิเคชันไม่ต้องเปลี่ยนแปลงอะไร ก็สามารถเข้ารหัสและถอดรหัสได้ ตอบโจทย์ด้าน Compliance ไม่เพียงเท่านั้น Agent ยังสามารถทำ Policy ควบคุมการเข้าถึง รองรับตั้งแต่ระดับ Disk Drive Directory และ S3 Bucket ทำให้ควบคุมบุคคลหรือโปรเซสให้สามารถผ่านเข้าไปยังข้อมูลส่วนใดก็ตาม Policy นั้นเอง ป้องกันได้ทั้งแรนซัมแวร์หรือการใช้สิทธิ์อย่างไม่เหมาะสม จากคนหรือมัลแวร์ ตลอดจนความสามารถพิเศษเฉพาะ Thales ที่เรียกว่า Live Data Transformation ที่ทำให้เปลี่ยนกฎเกณฑ์ใหม่ได้ ณ ขณะที่ข้อมูลกำลังถูกใช้งานโดยไม่สะดุด

๓. Application Data Protection CipherTrust Manager เป็นผู้ให้บริการฟังก์ชัน Cryptographic ให้แก่แอปพลิเคชัน เช่น บริหารจัดการกุญแจ Signing, Hashing และเข้ารหัส โดยนักพัฒนาสามารถเรียกใช้งานได้ผ่าน API ที่ Thales มีตัวอย่างโค้ดสำหรับการใช้งานมาให้เรียนรู้ได้ง่าย ๆ ข้อดีคือนักพัฒนาไม่ต้องยุ่งยากจัดหาระบบเหล่านี้เอง ซึ่งมักหลงลืมหรือผิดพลาดเมื่อเวลาผ่านไป และลดความเสี่ยงจากภัยประเภท DBA หรือแอดมินคลาวด์ที่เป็นอันตรายเสียเอง รวมถึงแอกเกอร์ด้วย

๔. Database Protection คือ การปกป้องข้อมูลด้วยการเข้ารหัสระดับคอลัมน์ในฐานข้อมูล เช่น บัตรเครดิต เลขประกันสังคม รหัสผ่านและอีเมล การย้ายข้อมูลเข้าออก จึงได้รับการปกป้องอย่างมั่นคงปลอดภัยซึ่งทำได้โดยไม่ต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแอปพลิเคชัน รองรับฐานข้อมูลยอดนิยมได้ทั้ง Oracle, DB2, Teradata และ Microsoft SQL Server ที่อยู่บนระบบปฏิบัติการทั้ง Linux, Windows, AIX, Solaris และ HP-UX

๕. Tokenization การเข้ารหัสเป็นกลไกรักษาความปลอดภัยให้ข้อมูลที่ได้รับการยอมรับ แต่ไม่อาจกล่าวได้ว่าทุกข้อมูลจำเป็นต้องได้รับการเข้ารหัส เพราะยังมีปัจจัยอื่นทางการใช้งานที่ไม่เหมาะสม เช่น การปิดบังเลขบัตรเครดิต เพื่อให้ผู้ใช้ยืนยันได้ว่าเป็นตัวผู้ใช้ หรือในกรณีที่ต้องรักษา รูปแบบข้อมูลเดิมและเน้นเรื่องความเร็วเป็นหลัก หรือแม้กระทั่งรูปแบบข้อมูลบางประเภท ซึ่ง CipherTrust สามารถทำฟังก์ชันที่เรียกว่า Tokenization เพื่อปิดบังข้อมูลบางส่วนตามที่ผู้ใช้ต้องการ และยังเชื่อมต่อกับระบบ Identity ขององค์กรผ่าน LDAP และ AD ได้ เพื่อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลตามสิทธิของบุคคลหรืออุปกรณ์นั้น

๖. Data Discovery และ Classification ก่อนที่จะสร้างความปลอดภัยให้ข้อมูล สิ่งแรกที่ต้องทำคือองค์กรต้องทราบก่อนว่าข้อมูลสำคัญของตนเองอยู่ที่ใดบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมากในปัจจุบันโดยเฉพาะกับองค์กรขนาดใหญ่ ที่มีทั้ง Multi-cloud, SaaS, PaaS และ On-premise มากมาย ด้วยเหตุนี้แพลตฟอร์ม Ciphertuse จึงนำเสนอฟังก์ชันที่สามารถสแกนหาข้อมูลสำคัญที่สอดคล้องกับกฎหมายข้อมูล เช่น GDPR, CCPA, PCI DAS และ HIPAA รองรับข้อมูลในสถานที่จัดเก็บต่าง ๆ เช่น Windows Share (CIS/SMB), Unix(NFS), ฐานข้อมูลและ Big Data (Hadoop)

หลังจากที่ทราบข้อมูลสำคัญที่กระจุกกระจายในที่ต่าง ๆ แล้ว ระบบจะสามารถประเมินถึงความเสี่ยงและแสดงภาพรวมโครงสร้างข้อมูลสำคัญในองค์กรของผู้ใช้เพื่อให้พิจารณาถึงลำดับความสำคัญในความเร่งด่วนและกลไกการปกป้องที่จะนำมาใช้ ไม่เพียงเท่านั้นยังตอบโจทย์ในการจัดทำรายงานตาม Compliance และเพื่อการตรวจสอบ

ผู้จัดทำ : นางสาวศิริรัตน์ เมืองรี นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
: นายวรรณกร อินท่า นักวิชาการคอมพิวเตอร์

อ้างอิง

กฤษฎีกาสาร

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๕ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖)

การพัฒนา Digital Identity กรณีศึกษาจาก เครือข่ายออสเตรเลีย

ไวไล วงส์พิเชษฐ*

อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นปัจจัยที่ ๕ ในชีวิตประจำวันของคนทุกวันนี้ ไม่ว่าจะสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ จะถูกเรียกว่าเป็นอวัยวะที่ ๓๓ ก็ไม่เกินเลยความจริงในปัจจุบัน วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพเกินกว่าครึ่งได้ย้ายเข้ามาอยู่บนโลกออนไลน์ และการให้บริการและการติดต่อราชการกับภาครัฐ ก็กำลังค่อย ๆ ปรับตัว โยกย้ายถิ่นฐานมาตั้งอยู่ในจอคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การให้บริการของรัฐในโลกออนไลน์ก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเอง เนื่องจากในโลก Physical ที่จับต้องได้นั้น เราสามารถตรวจสอบตรวจเช็คตัวตนได้ด้วยสายตาของเราเอง ดังนั้น เมื่อย้ายมาสู่โลกออนไลน์แล้ว หน่วยงานของรัฐหรือผู้ให้บริการต่าง ๆ จะทราบได้อย่างไรว่าบุคคลที่ติดต่อมานั้นเป็นบุคคลคนนั้นจริง ๆ กล่าวคือ จะตรวจสอบให้แน่ใจได้อย่างไรว่า นาย ก เป็นคนติดต่อราชการหรือทำธุรกรรมนี้ด้วยตนเอง และไม่ใช่อันอื่นแอบอ้างมา การมีตัวตน

ที่ชัดเจนในโลกออนไลน์ เช่นเดียวกับการพบข้อประชาชนหรือหนังสือเดินทาง จึงเป็นพื้นฐาน milestone ทางดิจิทัลที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้การพัฒนากระบวนการทางดิจิทัลและระบบการทำธุรกรรมต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปอย่างปลอดภัยและยั่งยืน

ในปัจจุบัน นอกจากจะมีกฎหมายต่าง ๆ ที่วางหลักในการรับรองการทำธุรกรรมและการติดต่อราชการทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว หน่วยงานรัฐต่าง ๆ ยังได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลหลายด้านประกอบควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง เช่น แอปพลิเคชัน ThaiID ในการแสดงบัตรประจำตัวประชาชนและเข้าถึงข้อมูลของตนแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบการชำระภาษีแบบ e-filing และในส่วนของระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลนั้น สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ก็กำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาระบบ Digital Identity หรือ Digital ID เช่นกัน

* นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ ฝ่ายวิเคราะห์ผลกระทบและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย กองพัฒนากฎหมาย

บทความฉบับนี้ จึงได้ศึกษาการพัฒนา ระบบ Digital ID ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Digital Transformation Agency (DTA) ร่วมกับ Department of Home Affairs (คล้ายกับ กรมการปกครองของประเทศไทย) ในเครือรัฐออสเตรเลีย เป็นกรณีตัวอย่างของการพัฒนา Digital ID และการนำระบบดังกล่าวไปทดลองใช้ที่ประสบความสำเร็จ โดยระบบดังกล่าวสามารถใช้ได้กับทั้งการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างเอกชนเองและการติดต่อหน่วยงานของรัฐ

๑. Australian Government Digital Identity System หรือ MyGovID

MyGovID เป็นระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยรัฐบาลกลางออสเตรเลีย Commonwealth Government มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อกับราชการ และเพื่อให้บริการภาครัฐทางออนไลน์เป็นระบบที่น่าเชื่อถือ มีความมั่นคงและปลอดภัยทางข้อมูลดิจิทัล

การจัดการข้อมูลทะเบียนประจำตัวพลเรือนของเครือรัฐออสเตรเลียมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากระบบข้อมูลของประเทศไทย คือ ประชาชนออสเตรเลียไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ดังนั้น เอกสารที่ประชาชนสามารถใช้เพื่อยืนยันตัวตนกับภาครัฐจึงแตกต่างกันไปตามที่แต่ละหน่วยงานและรัฐกำหนด และตามความสะดวกและความสนใจของประชาชน เช่น หนังสือเดินทาง ใบขับขี่ สูติบัตร ทะเบียนสมรส หรือบัตรประจำตัวผู้ป่วย Medicare การมี Digital ID จึงเป็นไปตามความสนใจของผู้ที่ต้องการเข้าถึงบริการภาครัฐออนไลน์ได้อย่างปลอดภัย และจะไม่สามารถนำไปใช้ทดแทนเอกสารการยืนยันตัวตนอื่น ๆ ที่รัฐออกให้เป็น physical copy ได้

ทุกบริการออนไลน์ของภาครัฐจะเชื่อมต่อเข้ากับระบบ MyGovID เพื่อใช้ในการยืนยันตัวตนของผู้เข้ารับบริการ ประชาชนจึงไม่จำเป็นต้องสมัครสมาชิกหรือสร้าง account แยกเฉพาะกับระบบหรือ application ของแต่ละหน่วยงาน กล่าวคือ สามารถใช้ Digital ID เดียวกันนี้ เพื่อ log in เข้าระบบของสรรพากรในการชำระภาษี เข้าระบบของกรมการกงสุลเพื่อขอหนังสือเดินทาง หรือระบบของกรมการขนส่งทางบกเพื่อขอใบขับขี่ การให้บริการภาครัฐทางออนไลน์ด้วย Digital ID จึงมีนโยบาย **“No Wrong Door”** ระบบสามารถส่งต่อข้อมูลการติดต่อหรือคำร้องของประชาชนระหว่างแต่ละหน่วยงานได้โดยสะดวก เพื่อลดความซ้ำซ้อนของรายการข้อมูลส่วนบุคคลที่แต่ละหน่วยงานรัฐต้องจัดเก็บ เพียงแค่มี Digital ID ประชาชนก็จะสามารถเข้าถึงทุกการบริการของภาครัฐทางออนไลน์ได้โดยสะดวก เป็นการลดภาระของประชาชนในการรวบรวมเอกสาร และภาระในการเดินทางไปติดต่อ ณ สถานที่ทำการ หน่วยงานของรัฐที่มีการให้บริการประชาชนออนไลน์ สามารถขอเข้าร่วมใช้ระบบ MyGovID ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย แต่ภาคเอกชนที่ต้องการใช้บริการระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลดังกล่าว จะต้องเสียค่าบริการให้แก่หน่วยงาน DTA

Identity Proofing levels

ลักษณะพิเศษ ๒ ประการของระบบ MyGovID คือ (๑) การเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของตนที่รัฐมีไว้ในครอบครอง กล่าวคือ เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ตัวบุคคล ประชาชนสามารถเลือกได้ว่ารัฐจะจัดเก็บข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคล (Personally identifiable information) ได้ในรายการใดบ้าง เช่น อีเมล เบอร์โทรศัพท์มือถือ วัน เดือน ปีเกิด ที่อยู่ รูปภาพใบหน้า ลายนิ้วมือ ลายม่านตา และหากบริการหรือธุรกรรมบางอย่างต้องการใช้ข้อมูลที่ละเอียดไปกว่าที่ระบบได้รับอนุญาตไว้จากเจ้าของข้อมูล ระบบอาจจะขอให้บุคคลดังกล่าวจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติม ก่อนที่จะทำธุรกรรมหรือรับบริการดังกล่าวด้วยวิธีการออนไลน์ได้

(๒) การกลั่นกรองการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของบริการต่าง ๆ เพื่อจำกัดให้แต่ละบริการสามารถเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการให้บริการนั้นเท่านั้น ตัวอย่างเช่น การซื้อขายสุราออนไลน์ ข้อมูลที่ระบบต้องการทราบเพื่อให้การซื้อขายเป็นไปตามกฎหมาย คืออายุของผู้ซื้อต้องเกิน ๑๘ ปี ดังนั้น เมื่อประชาชนได้ log in ผ่านระบบ MyGovID แล้ว ร้านค้าออนไลน์จะเข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลอายุของผู้ซื้อ โดยจะไม่ทราบถึงข้อมูลวันเกิด ชื่อนามสกุล หรือที่อยู่ของผู้ซื้อ วิธีการดังกล่าวทำให้ระบบมีความรัดกุมกว่าวิธีการตรวจสอบบัตรประชาชน หรือใบขับขี่ของผู้ซื้อ ซึ่งมักจะปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหลายประเภทที่ไม่จำเป็นต่อการทำธุรกรรมดังกล่าว

ระบบ MyGovID จึงมีการกำหนด Identity Proofing Levels หรือระดับการเข้าถึงข้อมูลว่าธุรกรรมหรือบริการรายการใดจะสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลในระดับใดได้บ้าง เพื่อใช้ในการยืนยันตัวตนหรือการดำเนินธุรกรรมดังกล่าว โดยหน่วยงาน DTA จะพิจารณาจากระดับความเสี่ยงและผลกระทบของการให้บริการ หากเกิดกรณีการยืนยันตัวตนผิดพลาดหรือกรณีให้บริการหรือทำธุรกรรมผิดพลาดบุคคล^๑ โดยจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ จากการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในระดับพื้นฐาน เช่น อีเมล และเบอร์โทรศัพท์ สำหรับบริการประเภทการสมัครสมาชิก ไปจนถึงข้อมูลทางชีวภาพ Biometrics เช่น การสแกนใบหน้า face recognition และการตรวจลายนิ้วมือ สำหรับการรับบริการสำคัญจากภาครัฐ เช่น การขอรับเงินช่วยเหลือ welfare support

ระบบ MyGovID ถูกพัฒนาขึ้นในปี ๒๕๖๑ และในปัจจุบัน มีพลเมืองที่ได้สร้าง Digital ID กับระบบดังกล่าวแล้ว

ประมาณ ๑๐ ล้านคน โดยผู้ที่จะสมัครขอมี Digital ID ได้จะต้องมีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป นอกจากนี้ หน่วยงาน DTA อยู่ระหว่างการพัฒนาขยายการใช้งานเครื่องมือ Authorisation Manager หรือการมอบอำนาจบุคคลให้กระทำการแทนผ่านระบบ MyGovID โดยในปัจจุบัน เครื่องมือการมอบอำนาจดังกล่าวใช้ได้กับเฉพาะการดำเนินการยื่นขำระภาษีเท่านั้น

๒. Trusted Digital Identity Framework

ในปัจจุบัน ออสเตรเลียมีระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลหลากหลายระบบ และรูปแบบซึ่งพัฒนาขึ้นโดยองค์กรที่แตกต่างกัน ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อใช้ประกอบการให้บริการหรือการทำธุรกรรมทางดิจิทัลต่าง ๆ เช่น ใช้ระบบยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ชื่อ Digital iD ของไปรษณีย์ออสเตรเลีย และระบบ OCR Labs สำหรับบริษัทประกันภัยและการพนันออนไลน์ ระบบ MyGovID แม้จะเป็นระบบที่หน่วยงาน DTA ในรัฐบาลกลางได้พัฒนาขึ้น จึงไม่ใช่ระบบที่ทุกคนต้องใช้ แต่เป็นเพียงระบบทางเลือกระบบหนึ่งในการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาและให้บริการยืนยันตัวตนต่าง ๆ มีมาตรฐาน ความปลอดภัย และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น รัฐบาลกลางออสเตรเลียจึงได้สร้างบริการการรับรองมาตรฐาน (Accreditation) ของระบบการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลเหล่านี้ขึ้น โดยจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ใน Trusted Digital Identity Framework (TDIF)^๒ หรือกรอบการรับรองบริการการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ธุรกิจและประชาชนในการเลือกใช้บริการที่มีมาตรฐานและมีความมั่นคงปลอดภัยทางข้อมูล

^๑ What are identity proofing levels? <<https://www.digitalidentity.gov.au/about/what-are-identity-proofing-levels>>.

^๒ Trusted Digital Identity Framework <<https://www.digitalidentity.gov.au/tdifdocs>>

นอกจากนี้ รัฐบาลออสเตรเลียได้พัฒนาโครงการนำร่องสำหรับระบบการยืนยันตัวตนที่เอกชนได้พัฒนาขึ้น โดยภาคเอกชนสามารถของสมัครเข้าร่วมโครงการเพื่อนำระบบมาทดลองใช้กับการให้บริการหรือการทำธุรกรรมของภาครัฐก่อนในเบื้องต้น เพื่อทดสอบความปลอดภัยและความเสถียรของระบบดังกล่าว จนกว่าจะผ่านและได้รับการรับรอง TDIF ก่อนจะนำไปให้บริการกับภาครัฐกิจด้วยตนเอง

TDIF ถูกพัฒนาขึ้นในปี ๒๕๖๒ ต่อยอดจากแผน Digital Transformation Agenda ในปี ๒๕๕๘ โดยมีหลักการสำคัญ (Guiding Principles) ๘ ประการ ดังนี้

(๑) User Centric บริการการยืนยันตัวตนที่ผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ ใช้งานได้ง่ายสะดวก เข้าใจง่าย ปลอดภัย และเชื่อถือได้ โดยผู้ใช้ต้องมีสิทธิเลือกว่าจะสร้าง Digital ID กับผู้ให้บริการรายใดและสามารถแบ่งแยกตัวตน หรือ ID สำหรับการใช้งานส่วนบุคคลและสำหรับการดำเนินธุรกิจได้

(๒) Voluntary and Transparent บริการการยืนยันตัวตนที่โปร่งใสและไม่บังคับ กล่าวคือ การสร้าง Digital ID จะต้องเป็นไปตามความสมัครใจของผู้ใช้ (Opt-in) และผู้ใช้สามารถเข้าถึงและจัดการข้อมูลส่วนบุคคลที่ระบบมีได้ ง่ายสะดวก เข้าใจง่าย และตรงไปตรงมา

(๓) Service Delivery Focused บริการการยืนยันตัวตนที่มุ่งเน้นการให้บริการ กล่าวคือ การสร้างและใช้ Digital ID จะต้องไม่สร้างภาระเพิ่มขึ้นแก่ผู้ใช้ (Cost Neutral) และผู้ใช้สามารถเลือกใช้บริการยืนยันตัวตนได้ตามความต้องการไม่ว่าผู้ใช้บริการระบบจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน

(๔) Privacy Enhancing บริการการยืนยันตัวตนที่มุ่งพัฒนาความเป็นส่วนตัว กล่าวคือ ในการเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องได้รับการยินยอมจากผู้ใช้เสมอ และผู้ใช้จะต้องสามารถทำความเข้าใจถึงวิธีการจัดเก็บข้อมูล และสามารถเข้าถึงและจัดการข้อมูลของตนเองได้ง่ายและสะดวก

(๕) Collaborative การพัฒนาระบบการยืนยันตัวตนจะต้องมีการแลกเปลี่ยนและร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเสมอ

(๖) Interoperable การพัฒนาระบบการยืนยันตัวตนจะต้องสอดคล้องกับระบบเทคโนโลยีอื่น ๆ เสมอ เพื่อให้สามารถปฏิบัติและใช้งานร่วมกันได้

(๗) Adaptable การพัฒนาระบบการยืนยันตัวตนจะต้องมีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถปรับตัวและพัฒนาไปพร้อมกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีและความต้องการของผู้ใช้และสังคมอยู่เสมอ

(๘) Secure and Resilient บริการการยืนยันตัวตนจะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่เข้มงวดและรัดกุมตามมาตรฐานที่รัฐบาลกำหนด และจะต้องมีการศึกษาและปรับตัวให้เท่าทันความเสี่ยงภัยคุกคามความปลอดภัยทางไซเบอร์อยู่เสมอ

ในปัจจุบัน DTA อยู่ระหว่างการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ Digital Identity^๓ เพื่อยกระดับการบังคับใช้มาตรฐานการให้บริการยืนยันตัวตนทางดิจิทัล ตามกรอบการรับรองบริการการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่น่าเชื่อถือ TDIF โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อกำหนดหน่วยงานที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลที่ชัดเจน เพื่อสร้างความชัดเจนและความมั่นใจในการบังคับใช้ตามหลักการดังกล่าว และเพื่อขยายขอบเขตการบังคับใช้ให้ครอบคลุมถึงบริการการยืนยันตัวตนอื่น ๆ ที่ในปัจจุบันมิได้เข้าร่วมโครงการรับรองมาตรฐาน TDIF โดยหลักการของร่างพระราชบัญญัติจะเป็นการกำหนดหลักในการให้บริการการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลโดยกว้าง และการกำหนดรายละเอียดของมาตรฐานในการให้บริการจะให้เป็นอำนาจของหน่วยงานผู้กำกับดูแลในการประกาศกำหนดต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวในการกำกับดูแลและกฎระเบียบหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องสามารถแก้ไขปรับปรุงได้อย่างรวดเร็วตามสถานการณ์

^๓ ตัวอย่าง Digital Identity Bill ซึ่งจัดทำขึ้นในปี ๒๕๖๔ ในปัจจุบัน DTA อยู่ระหว่างการจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และยังไม่มีการเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับปัจจุบัน <<https://www.digitalidentity.gov.au/sites/default/files/2021-09/Trusted%20Digital%20Identity%20Bill%202021%20exposure%20draft.pdf>>

กฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยการกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์^๑

อรพิม ประสงค์^๒

ในปัจจุบัน อินฟลูเอนเซอร์ประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ คน สร้างคอนเทนต์บนโซเชียลมีเดียเพื่อส่งเสริมการขายสินค้าและบริการให้แก่กลุ่มเป้าหมายชาวฝรั่งเศส และแม้ว่าอินฟลูเอนเซอร์บางส่วนจะมีกลุ่มผู้ติดตามไม่มากนัก แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าคนดังบางคนที่มีกลุ่มผู้ติดตามหลายล้านคน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคของผู้ติดตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะในหมู่คนหนุ่มสาว อย่างไรก็ดี จนถึงเมื่อไม่นานมานี้ กลับยังไม่มีกฎหมายใดในฝรั่งเศสที่มุ่งควบคุมโดยตรงซึ่งกิจกรรมเชิงพาณิชย์ดังกล่าว ทำให้ผู้บริโภคต้องเสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงต่าง ๆ ตั้งแต่การส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายไปจนถึงการฉ้อโกง

ด้วยเหตุนี้ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ประเทศฝรั่งเศสจึงประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์ในเชิงพาณิชย์และการกำกับดูแลอิทธิพลของอินฟลูเอนเซอร์บนโซเชียลเน็ตเวิร์ก^๓ ที่มีวัตถุประสงค์หลัก

เป็นการกำกับดูแลการประกอบอาชีพของอินฟลูเอนเซอร์ที่ดำเนินกิจกรรมในเชิงพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการต่าง ๆ และกำกับดูแลอิทธิพลของอินฟลูเอนเซอร์บนโซเชียลเน็ตเวิร์ก ไม่ให้มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคมากเกินไป โดยเฉพาะต่อผู้บริโภคที่เป็นเด็กและเยาวชน รวมทั้งป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงที่อาจเกิดขึ้น^๔ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ได้รับเสียงสนับสนุนจำนวนมากจากทุกภาคส่วน และผ่านการพิจารณาในรัฐสภาอย่างรวดเร็วเป็นประวัติการณ์ โดยทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่างก็เห็นพ้องกันถึงความจำเป็นและความเร่งด่วนในการกำกับดูแลและมีมติอย่างเป็นทางการให้มีการตรากฎหมายนี้ ทำให้ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกของโลกที่มีการตรากฎหมายเพื่อกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์

^๑ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

^๒ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายวิจัยและพัฒนากฎหมาย กองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (มิถุนายน ๒๕๖๖).

^๓ LOI n° 2023-451 du 9 juin 2023 visant à encadrer l'influence commerciale et à lutter contre les dérives des influenceurs sur les réseaux sociaux (<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000047663185> ; สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖)

^๔ เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย ประเทศฝรั่งเศสจึงจัดทำคำแนะนำในการใช้บังคับกฎหมายดังกล่าวโดยละเอียดและเปิดเผยเป็นการทั่วไป สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <https://www.economie.gouv.fr/guide-bonne-conduite-influenceurs-createurs-contenu> ; สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖)

๑. นิยามและขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย

๑.๑ นิยาม กฎหมายนี้กำหนดนิยามของ “อินฟลูเอนเซอร์” ไว้ โดยกำหนดให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่ใช้ชื่อเสียงของตนกับกลุ่มเป้าหมาย ในการสื่อสารกับสาธารณชนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในเชิงพาณิชย์ โดยทำคอนเทนต์ที่มีวัตถุประสงค์เป็นการส่งเสริมการขายสินค้า บริการ หรือเรื่องอื่นใด ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอินฟลูเอนเซอร์ในทางการค้าด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ กฎหมายนี้ใช้บังคับกับทั้งอินฟลูเอนเซอร์ที่อาศัยอยู่ในสหภาพยุโรปและอินฟลูเอนเซอร์ที่อาศัยอยู่นอกสหภาพยุโรปแต่ต้องการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายในประเทศฝรั่งเศส

๑.๒ ขอบเขตการใช้บังคับ นอกจากอินฟลูเอนเซอร์แล้ว กฎหมายนี้ยังใช้บังคับกับผู้จัดการของอินฟลูเอนเซอร์ (agents) และบริษัทที่จ้างอินฟลูเอนเซอร์เพื่อโปรโมทสินค้าหรือบริการ (annonceurs) อีกด้วย โดยทั้งอินฟลูเอนเซอร์ ผู้จัดการ และบริษัทดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน หากเกิดความเสียหายขึ้นจากการโฆษณาสินค้าหรือบริการ โดยอินฟลูเอนเซอร์

๑.๓ การคุ้มครองเด็กและเยาวชน กฎหมายนี้

กำหนดบทบัญญัติคุ้มครองแรงงาน เพื่อคุ้มครองตัวของอินฟลูเอนเซอร์เอง ในกรณีที่อินฟลูเอนเซอร์นั้นเป็นเด็กและเยาวชน เช่นเดียวกับการคุ้มครองการทำงานของเด็กและเยาวชนในบางกรณี เช่น การเป็นนายแบบและนางแบบ โดยกำหนดไว้โดยละเอียดว่า (๑) กรณีที่อินฟลูเอนเซอร์อายุต่ำกว่า ๑๖ ปีบริบูรณ์ จะต้องมีการขอความยินยอมจากพนักงานตรวจแรงงานก่อนมีการว่าจ้าง และรายได้ร้อยละ ๙๐ ที่ได้รับจะต้องมีการกั้นเอาไว้ (ห้ามใช้จ่าย) จนกว่าอินฟลูเอนเซอร์นั้นจะบรรลุนิติภาวะ (๒) กรณีที่อินฟลูเอนเซอร์อายุระหว่าง ๑๖ ถึง ๑๘ ปี และไม่ได้เป็นผู้เยาว์ซึ่งกฎหมายให้ถือว่าบรรลุนิติภาวะ อินฟลูเอนเซอร์นั้นอาจจัดตั้งบริษัทจำกัดคนเดียว โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง หรือได้รับการว่าจ้างจากบริษัทที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับอินฟลูเอนเซอร์ก็ได้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ปกครองจะต้องให้ความยินยอมในบางเรื่องและเป็นผู้ลงนามในสัญญาจ้างงาน และ (๓) กรณีที่อินฟลูเอนเซอร์เป็นผู้เยาว์ซึ่งกฎหมายให้ถือว่าบรรลุนิติภาวะ อินฟลูเอนเซอร์นั้นสามารถประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว

๒. การแจ้งการประกอบอาชีพและการเสียภาษี

๒.๑ การแจ้งการประกอบอาชีพ กฎหมายนี้กำหนดให้อินฟลูเอนเซอร์ต้องแจ้งการเริ่มต้นประกอบอาชีพ ๑ เดือนก่อนเริ่มประกอบอาชีพ หรืออย่างช้า ๑๕ วันหลังจากเริ่มประกอบอาชีพไปแล้ว และแม้ว่ากฎหมายนี้จะมุ่งเน้นกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์ที่ประกอบอาชีพในเชิงพาณิชย์ แต่ก็ได้มีการกำหนดให้อินฟลูเอนเซอร์ประเภทอื่น ๆ ต้องแจ้งการประกอบอาชีพด้วยเช่นกัน ทั้งนี้กฎหมายแบ่งประเภทของอินฟลูเอนเซอร์เป็น ๓ ประเภท คือ (๑) อินฟลูเอนเซอร์ที่ทำคอนเทนต์เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการโดยได้รับค่าตอบแทน (๒) อินฟลูเอนเซอร์ที่ไม่ได้ทำคอนเทนต์เพื่อมุ่งส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการ โดยได้รับค่าตอบแทน เช่น กรณีการเป็นบล็อกเกอร์ หรือ (๓) อินฟลูเอนเซอร์ที่ประกอบกิจกรรมสร้างสรรค์งานศิลปะ

๒.๒ การเสียภาษี กฎหมายนี้กำหนดให้อินฟลูเอนเซอร์ต้องลงทะเบียนกับกรมสรรพากร เพื่อประโยชน์ในการแจ้งรายได้และจ่ายภาษี ทั้งนี้ บุคคลที่มีภูมิลำเนาในประเทศฝรั่งเศสจะต้องเสียภาษีโดยนับจากรายได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่มีแหล่งที่มาจากประเทศฝรั่งเศสหรือจากต่างประเทศ และบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศฝรั่งเศสจะต้องเสียภาษีจากรายได้ที่มีแหล่งที่มาจากประเทศฝรั่งเศส ยกเว้นจะมีข้อตกลงระหว่างประเทศที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น นอกจากนี้กฎหมายกำหนดให้อินฟลูเอนเซอร์ทุกคนต้องเสียภาษี โดยไม่มีข้อกำหนดเพดานขั้นต่ำของรายได้ที่จะต้องเสียภาษีไว้ และจะต้องแจ้งกรมสรรพากรเกี่ยวกับของขวัญที่ได้รับจากบริษัทผู้ว่าจ้าง เพื่อนำมาคำนวณรายได้ด้วย

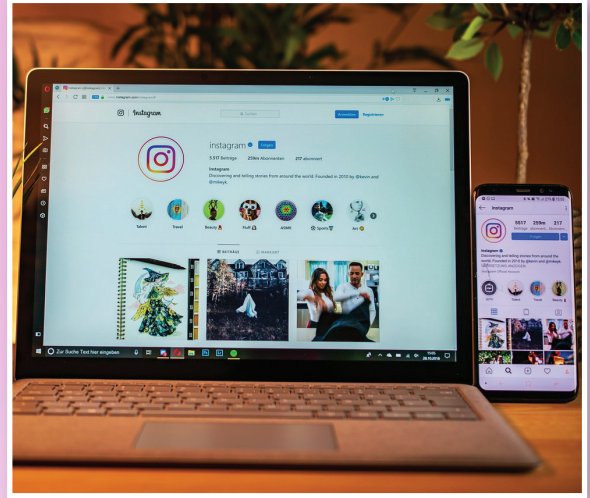
๓. สิทธิของอินฟลูเอนเซอร์

๓.๑ คอนเทนต์ที่สร้างขึ้นโดยอินฟลูเอนเซอร์ จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ ซึ่งทำให้อินฟลูเอนเซอร์มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับหลักการ ช่วงเวลา วิธีการ และความต่อเนื่องของการเผยแพร่คอนเทนต์นั้น นอกจากนี้ อินฟลูเอนเซอร์ยังมีอำนาจในการกำหนดให้ผู้นำคอนเทนต์ไปใช้ต้องให้เครดิตและอ้างถึงชื่อของอินฟลูเอนเซอร์ รวมทั้งอำนาจในการห้ามนำคอนเทนต์ไปตัดต่อ และอำนาจในการอนุญาตหรือห้ามไม่ให้ทำซ้ำซึ่งคอนเทนต์นั้นโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งสามารถจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ด้วย

๓.๒ การมีผู้จัดการ ผู้จัดการของอินฟลูเอนเซอร์ (agents d'influenceurs) ได้รับการนิยามไว้ตามกฎหมายนี้ โดยกำหนดให้การประกอบอาชีพผู้จัดการของอินฟลูเอนเซอร์คือการเป็นตัวแทนของบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งประกอบอาชีพอินฟลูเอนเซอร์ โดยได้รับค่าตอบแทนจากบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นหรือจากผู้แทนของบุคคลนั้น เพื่อช่วยเหลือในการส่งเสริมการขายสินค้า บริการ หรือเรื่องอื่นใดในเชิงพาณิชย์ ทั้งนี้กฎหมายนี้กำหนดให้อินฟลูเอนเซอร์ต้องทำสัญญากับผู้จัดการ โดยในสัญญาดังกล่าวต้องมีการระบุข้อมูลสำคัญในเรื่อง เช่น (๑) การไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างอินฟลูเอนเซอร์และผู้จัดการ และ (๒) จำนวนเงินที่ผู้ว่าจ้างจะจ่ายให้สำหรับการใช้บริการจากอินฟลูเอนเซอร์

๓.๓ การทำสัญญาระหว่างอินฟลูเอนเซอร์กับบริษัทผู้ว่าจ้าง (และผู้จัดการ (ถ้ามี)) จะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยจะต้องมีการระบุข้อมูลสำคัญในเรื่อง เช่น (๑) ชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญาทุกฝ่าย (๒) ภาระผูกพันของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอินฟลูเอนเซอร์ โดยจะต้องมีการเขียนบรรยายโดยละเอียดว่าบริษัทผู้ว่าจ้างคาดหวังว่าจะได้รับอะไรบ้างในการรับบริการจากอินฟลูเอนเซอร์ ทั้งนี้ ในกรณีที่อินฟลูเอนเซอร์มีการสร้าง original content ขึ้น เพื่อประโยชน์ของบริษัทผู้ว่าจ้าง จะต้องมีการระบุถึงสิทธิในการใช้ประโยชน์จากคอนเทนต์นั้น ว่ามีขอบเขตเพียงใด สามารถเผยแพร่ในพื้นที่ใดได้บ้าง และภายในระยะเวลาเท่าใด (๓) ค่าตอบแทนหรือมูลค่าของผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการให้บริการของอินฟลูเอนเซอร์ ในกรณีที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นสิ่งของ รวมถึงต้องระบุถึงการโอนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและสิทธิในรูปภาพด้วย (๔) ระยะเวลาของสัญญา โดยทั้งนี้กฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญาจำเป็นต้องเป็นกฎหมายฝรั่งเศส หากการให้บริการของอินฟลูเอนเซอร์มีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดหรือบางส่วนอยู่ในประเทศฝรั่งเศส

๓.๔ ความรับผิดทางแพ่ง ในบางกรณี อาจเกิดความเสียหายขึ้นกับผู้อื่น (บุคคลที่สาม) เนื่องจากการให้บริการของอินฟลูเอนเซอร์ เพราะการให้บริการดังกล่าวในบางครั้งอาจละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น เช่น กรณีของการไม่เคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นของบุคคลที่สาม ตัวอย่างเช่น การใช้เพลงลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียนหรือทายาทก่อน ทั้งนี้ ในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นแก่บุคคลที่สาม อินฟลูเอนเซอร์และบริษัทผู้ว่าจ้างจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยหากมีผู้เกี่ยวข้องรายอื่น เช่น ผู้จัดการของอินฟลูเอนเซอร์และตัวแทนของบริษัทผู้ว่าจ้าง บุคคลดังกล่าวก็ต้องร่วมรับผิดชอบด้วยเช่นกัน

๔. หน้าที่ของอินฟลูเอนเซอร์

๔.๑ การระบุเจตนาเชิงพาณิชย์ อินฟลูเอนเซอร์จะต้องระบุไว้ในคอนเทนต์ให้ชัดเจนว่า คอนเทนต์ดังกล่าวมีเจตนาเชิงพาณิชย์ ในกรณีที่มีการให้บริการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการโดยได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่ว่าจะผลตอบแทนนั้นจะได้รับมาในลักษณะของการชำระเงิน การเป็นหุ้นส่วน เพอร์เซ็นต์การขาย ผลิตรถยนต์ฟรี การไปท่องเที่ยวฟรี หรือค่าเชิญอื่น ๆ ฯลฯ ทั้งนี้ อินฟลูเอนเซอร์จะต้องระบุลักษณะเชิงพาณิชย์หรือการโฆษณาของคอนเทนต์ให้ชัดเจนด้วยคำว่า **“การโฆษณา”** หรือ **“ความร่วมมือทางการค้า”** โดยการระบุดังกล่าวจะต้องแสดงไว้ในลักษณะที่ชัดเจนและอ่านออกได้บนคอนเทนต์นั้นตลอดระยะเวลาของการโฆษณา

(เช่น การทำเป็นแบนเนอร์คาดไว้บนคอนเทนต์นั้น ไม่ใช่เพียงการเขียนบรรยายด้านล่างของคอนเทนต์) นอกจากนี้ อินฟลูเอนเซอร์ต้องระบุชื่อของบริษัทผู้โฆษณาหรือแบรนด์ที่ดำเนินการสื่อสารเชิงพาณิชย์อย่างชัดเจน อนึ่ง กฎหมายนี้กำหนดโทษของการไม่มีข้อบ่งชี้ของการกล่าวถึง **“การโฆษณา”** หรือ **“ความร่วมมือทางการค้า”** ไว้ โดยกำหนดให้เรื่องดังกล่าวเป็นการดำเนินการทางการค้าที่หลอกลวง (pratique commerciale trompeuse) ซึ่งมีโทษจำคุก ๒ ปี และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ ยูโร

๔.๒ ขอบเขตการโฆษณา ถ้อยคำที่อินฟลูเอนเซอร์ใช้ในการโฆษณาจะต้องเป็นจริงและตรวจสอบได้ โดยอินฟลูเอนเซอร์ไม่สามารถใช้ถ้อยคำที่เป็นการเน้นย้ำถึงคุณภาพ (เช่น **“ผลิตในฝรั่งเศส”** **“เป็นธรรมชาติ”** ฯลฯ) สื่อถึงกำไรหรือผลลัพธ์ (เช่น **“ดีต่อสุขภาพของคุณ”** **“น้ำหนักลดลง ๑๐ กิโลกรัม ในหนึ่งเดือน”** **“ชนะ ๕,๐๐๐ ยูโร”** ฯลฯ) หากไม่สามารถให้เหตุผลประกอบที่ชัดเจนได้ และห้ามอ้างว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการใด ๆ จะเพิ่มโอกาสในการชนะการพนัน นอกจากนี้กฎหมายยังห้ามอินฟลูเอนเซอร์โฆษณาการทำศัลยกรรม หรือผลิตภัณฑ์ เทคนิคหรือวิธีการที่มีลักษณะเป็นการทดแทนการรักษาโรคทั้งทางตรงและทางอ้อม และห้ามใช้สัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยง ในการโฆษณา ยกเว้นการโฆษณาสวนสัตว์ นอกจากนี้ การโฆษณาโดยอิงตามคำกล่าวอ้างที่เป็นเท็จหรือไม่สามารถพิสูจน์ได้นั้น ถือเป็นดำเนินการทางการค้าที่หลอกลวง (pratique commerciale trompeuse) เช่นกัน

๔.๓ ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ห้ามโฆษณาหรือโฆษณาได้โดยมีข้อจำกัด กฎหมายนี้กำหนดบทบัญญัติห้ามอินฟลูเอนเซอร์ส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการที่ละเมิดลิขสิทธิ์โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ สินค้าและบริการที่ละเมิดลิขสิทธิ์หมายถึงรวมถึงการปลอมแปลงผลิตภัณฑ์ทุกประเภท (เช่น ยา เสื้อผ้า ของเล่น เครื่องสำอาง น้ำหอม ฯลฯ) หรือการสร้างสรรคดีใด ๆ (เช่น วิดีโอ เพลง รูปภาพ โลโก้ ฯลฯ) การปลอมแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญาตามประมวลกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาทั้งสิ้น

นอกจากนี้ การส่งเสริมการขายโดยใช้อินฟลูเอนเซอร์ เช่นเดียวกับการโฆษณาด้วยวิธีการอื่น ๆ จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการบนอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นกัน เมื่อมีการส่งเสริมการขายสินค้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมเป็นพิเศษ เช่น (๑) สินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งรวมถึงการเสนอโทเค็นต่อสาธารณะและการให้บริการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล (๒) เกมเสียงโชคและการพนัน โดยกฎหมายอนุญาตให้อินฟลูเอนเซอร์เฉพาะบนแพลตฟอร์มที่ผู้เยาว์เข้าถึงไม่ได้เท่านั้น (๓) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (๔) ผลิตภัณฑ์ยาสำหรับมนุษย์ และ (๕) เครื่องมือแพทย์

อนึ่ง กฎหมายนี้กำหนดห้ามอินฟลูเอนเซอร์ส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการดังต่อไปนี้โดยเด็ดขาด (๑) ยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบ บุหรี่ไฟฟ้า ตลอดจนผลิตภัณฑ์นิโคติน (๒) ยาที่ต้องจ่ายตามใบสั่งยาของแพทย์ (๓) ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา L.๕๓๓-๑๒-๗ แห่งประมวลกฎหมายการเงิน (กรณีผลิตภัณฑ์ดังกล่าวอาจทำให้ผู้บริโภคสูญเสียเงินทั้งหมดหรือบางส่วน) และ (๔) การสมัครรับคำแนะนำหรือการทำนายผลกีฬา

๔.๔ การเป็นตัวแทนขายสินค้า (Dropshipping) “Dropshipping” หรือ “Direct Delivery” คือการขายสินค้าบนอินเทอร์เน็ตที่ผู้ขาย (ในที่นี้คืออินฟลูเอนเซอร์) มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการตลาดและการขายสินค้าเท่านั้น โดยซัพพลายเออร์จะเป็นผู้จัดส่งสินค้าไปยังผู้บริโภคปลายทาง ผู้บริโภคจึงมักไม่ทราบถึงการมีอยู่ของซัพพลายเออร์หรือบทบาทของซัพพลายเออร์ในกรณีนี้ และแม้ว่าอินฟลูเอนเซอร์จะไม่ต้องรับผิดชอบในการจัดส่งสินค้าที่ขาย

แต่วิธีการขายนี้ทำให้อินฟลูเอนเซอร์ยังคงถือเป็นผู้ขาย และต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อสินค้า ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงกำหนดให้อินฟลูเอนเซอร์มีหน้าที่ เช่น (๑) ตรวจสอบให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ตนเป็นตัวแทนขายสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ถูกกฎหมาย ทั้งนี้ ตามกฎหมายที่บังคับใช้ในแต่ละประเทศหรือในยุโรป (เช่น การต้องกำหนดเครื่องหมาย CE สำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภท) รวมทั้งตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์นั้นไม่เป็นอันตราย และไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ต้องห้าม และตรวจสอบให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์นั้นมีจำหน่ายจริงอย่างถูกกฎหมายและไม่ใช่ของปลอม (๒) อินฟลูเอนเซอร์ต้องแจ้งให้ผู้ซื้อทราบถึงข้อมูลของซัพพลายเออร์ และ (๓) อินฟลูเอนเซอร์ต้องแสดงข้อมูลรายละเอียด ดังเช่น ราคา (รวมภาษีในสกุลเงินยูโร) คุณลักษณะ (ขนาด ปริมาณ ส่วนประกอบ ฯลฯ) และเงื่อนไขการขาย (เงื่อนไขการชำระเงิน เวลาจัดส่ง ฯลฯ) อย่างชัดเจน

ในกรณีที่มีข้อมูลบางอย่างที่จำเป็นต้องแสดง ขาดหายไป อินฟลูเอนเซอร์ ในฐานะผู้ขายจะต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภค สูงสุด ๗๕,๐๐๐ ยูโร สำหรับนิติบุคคล และ ๑๕,๐๐๐ ยูโร สำหรับบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ อินฟลูเอนเซอร์ยังมีหน้าที่รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อผู้ซื้อในการดำเนินการตาม คำสั่งซื้อและการส่งมอบผลิตภัณฑ์ให้ตรงเวลาและอยู่ใน สภาพดี และต้องเคารพสิทธิของลูกค้าที่อาจเปลี่ยนใจ และส่งคืนผลิตภัณฑ์ได้ภายใน ๑๔ วัน นับจากวันที่ส่งมอบ ผลิตภัณฑ์ โดยได้รับชำระเงินคืน อนึ่ง อินฟลูเอนเซอร์ ต้องจดทะเบียนการค้าและบริษัทด้วย โดยการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติเหล่านี้มีโทษทางปกครองหรือทางอาญา

๔.๕ กรณีอินฟลูเอนเซอร์ไม่ได้มีภูมิลำเนา ในประเทศฝรั่งเศส ความน่าสนใจของกฎหมายนี้คือ การกำหนดขอบเขตการใช้บังคับ ที่กำหนดให้ใช้บังคับกับ อินฟลูเอนเซอร์ที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศฝรั่งเศสด้วย ครอบคลุมที่อินฟลูเอนเซอร์นั้นมีกลุ่มเป้าหมายในการ ส่งเสริมการขายเป็นชาวฝรั่งเศส ทั้งนี้ โดยกฎหมายกำหนด ให้อินฟลูเอนเซอร์ที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในสหภาพยุโรป มีหน้าที่ต้องแต่งตั้งบุคคลหรือนิติบุคคลในยุโรปเพื่อดูแล และรับประกันความสอดคล้องของสัญญาของพวกเขา กับกฎหมายฝรั่งเศสและเพื่อเป็นผู้แทนในการติดต่อกับ ทางการฝรั่งเศส นอกจากนี้ อินฟลูเอนเซอร์ทุกคนจะต้อง ทำประกันความเสียหายแก่บุคคลที่สาม (une assurance civile professionnelle) ในสหภาพยุโรป ในกรณีที่ อินฟลูเอนเซอร์มีภูมิลำเนาออกสหภาพยุโรป สมาพันธรัฐ สวิส หรือเขตเศรษฐกิจยุโรป เพื่อเป็นหลักประกันในการ ชดเชยในกรณีที่อาจเกิดความเสียหายและมีผู้ตกเป็นเหยื่อ

คอนเทนต์ของอินฟลูเอนเซอร์อาจถูกบล็อก เมื่อไม่เคารพกฎหมายฝรั่งเศส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ คอนเทนต์นั้นเป็นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ ที่มีการ โปรโมตผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีการควบคุมหรือห้ามการ โปรโมต นอกจากนี้ แพลตฟอร์มที่ใช้ในการโปรโมตสินค้า หรือบริการจะต้องร่วมรับผิดชอบ หากไม่ดำเนินการกับ คอนเทนต์ที่ไม่เคารพกฎหมายเมื่อได้รับการรายงาน

๔.๖ บทบัญญัติเกี่ยวกับการปรับแต่งรูปภาพ และวิดีโอ เนื่องจากปัจจุบันความโปร่งใสเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเผยแพร่ภาพถ่ายนางแบบที่ใช้ในแคมเปญ โฆษณา โดยเฉพาะเมื่อมีการปรับแต่งรูปภาพ ด้วยเหตุนี้ กฎหมายนี้จึงกำหนดบทบัญญัติให้อินฟลูเอนเซอร์ ในกรณี ที่เป็นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ ต้องระบุคำว่า **“รีทัชรูปภาพ”** ให้เห็นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ในกรณี ที่มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างภาพถ่าย วิดีโอ และการสร้างหุ่นนางแบบหรือใบหน้า ก็จะต้องระบุคำว่า **“ภาพเสมือนจริง”** ไว้ด้วย

๔.๗ บทลงโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

การไม่ระบุงเกตนาเชิงพาณิชย์ของการสื่อสารทางการค้าถือเป็นการกระทำการค้าที่หลอกลวงที่มีโทษจำคุก ๒ ปี (หรืออาจสูงถึง ๗ ปี ในกรณีที่มีเหตุเพิ่มโทษ) และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ ยูโร

นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐยังสามารถร้องขอให้แพลตฟอร์มออนไลน์ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อหยุดการเผยแพร่คอนเทนต์ที่ผิดกฎหมาย เช่น (๑) การแสดงข้อความแจ้งเตือนแก่ผู้บริโภค (๒) การลบบัญชีของอินฟลูเอนเซอร์บนโซเชียลเน็ตเวิร์ก และ (๓) การจำกัดการเข้าถึงหรือบล็อกบัญชีของอินฟลูเอนเซอร์บนโซเชียลเน็ตเวิร์กโดยชั่วคราวหรือถาวร ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐอาจสั่งลงโทษทางปกครองกับอินฟลูเอนเซอร์นั้นได้ด้วย (เช่น การให้จ่ายค่าปรับรายวันตราบเท่าที่การกระทำผิดกฎหมายยังไม่สิ้นสุด)

อนึ่ง การห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ยังอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเฉพาะ ตามประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือตามกฎหมายนี้ด้วย โดยกฎหมายนี้กำหนดโทษจำคุกสูงสุดไว้ ๒ ปี และปรับ ๓๐๐,๐๐๐ ยูโร รวมทั้งอาจมีโทษเพิ่มเติมจากการห้ามประกอบกิจกรรมที่เป็นการใช้ความเป็นอินฟลูเอนเซอร์ส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการ หรือแม้แต่กิจกรรมอื่น ๆ

เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา องค์กรผู้ประกอบการอาชีพอินฟลูเอนเซอร์และผู้สร้างคอนเทนต์ (Union of Influence Professions and Content Creators (Umicc)) ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์กรที่ให้ข้อมูลในระหว่างการจัดทำร่างกฎหมายได้ชื่นชมกฎหมายนี้ว่าเป็น “ข้อเสนอที่น่ายกย่องและมีความจำเป็น” เนื่องจากเมื่อกฎหมายใหม่ได้กำหนดนิยามคำว่า “อินฟลูเอนเซอร์” ไว้อย่างชัดเจนและกำหนดขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายแล้ว จึงทำให้สามารถนำบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่แล้วในภาคส่วนของการโฆษณาและการคุ้มครองผู้บริโภคมาใช้บังคับกับกลุ่มอินฟลูเอนเซอร์ได้ ซึ่งจะช่วย

ในการปิดช่องโหว่ของกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี องค์กรดังกล่าวได้แสดงความห่วงกังวลว่ากฎหมายดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการ **“เลือกปฏิบัติหรือควบคุมมากเกินไป”** เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นจากอินฟลูเอนเซอร์ในปัจจุบันมักเป็นปัญหาที่เกิดจากกลุ่มบุคคลเพียงไม่กี่คน^๔ แต่กฎหมายอาจสร้างภาระที่เกินความจำเป็นให้แก่ชุมชนชาวอินฟลูเอนเซอร์ทั้งหมด

ประเทศฝรั่งเศสตระหนักดีว่า การตรากฎหมายเพื่อกำกับดูแลในเรื่องที่เป็นนวัตกรรมและอาจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้นเป็นความท้าทายอย่างหนึ่ง และกฎหมายที่ตราขึ้นอาจต้องได้รับการปรับเปลี่ยนให้ทันกับสถานการณ์และปรับปรุงเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายโดยเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้ กฎหมายนี้จึงมีการกำหนดเอาไว้ว่า ภายในสองปีของการประกาศใช้กฎหมาย รัฐบาลจะต้องจัดทำและส่งรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายต่อรัฐสภา โดยในรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล เช่น (๑) ข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย (๒) การใช้เงินและทรัพยากรบุคคลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลอินฟลูเอนเซอร์

เชิงพาณิชย์ (๓) ขอบเขตของระบบการห้ามการส่งเสริมการขายและการโฆษณาสินค้าและบริการบางอย่างตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ และ (๔) ขอบเขตของการควบคุมการส่งเสริมการขายและการโฆษณาสินค้าและบริการบางอย่างตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้

อนึ่ง แม้ว่าประเทศฝรั่งเศสจะเป็นประเทศแรกของโลกที่มีการตรากฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบอาชีพของอินฟลูเอนเซอร์อย่างเฉพาะเจาะจง แต่ในความเป็นจริงแล้วประเทศอื่น ๆ ก็ได้มีการออกมาตรการหรือแนวทางเพื่อกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน เช่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศนอร์เวย์ได้ตรากฎหมายที่บังคับให้อินฟลูเอนเซอร์ต้องเปิดเผยว่า พวกเขาโพสต์ภาพถ่ายที่ผ่านการรีทัชหรือไม่ และคอนเทนต์นั้นเป็นคอนเทนต์ที่สร้างขึ้นโดยได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ นอกจากนี้เมื่อปีที่แล้วก็มีการเรียกร้องในสหราชอาณาจักรให้มีการจัดทำแนวปฏิบัติสำหรับการทำงานการตลาดโดยใช้อินฟลูเอนเซอร์ และให้มีการดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศของอินฟลูเอนเซอร์เพื่อให้สามารถกำกับดูแลการประกอบอาชีพดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

^๔ <https://time.com/6277524/france-influencer-marketing-regulation-social/> ; สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖

บทความวิชาการ @Foreign Law Division

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน กฤษฎีกาสารฉบับนี้ กองกฎหมายต่างประเทศขอแนะนำเสนอบทความทางวิชาการ เกี่ยวกับการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น โดยบทความนี้จะนำเสนอถึงลักษณะและองค์ประกอบความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามกฎหมายปัจจุบัน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยการเสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในฐานความผิดดังกล่าวว่ามีสาระสำคัญประการใด โดยขณะนี้ร่างกฎหมายฉบับนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภาญี่ปุ่น ซึ่งคาดว่าจะผ่านการพิจารณาและประกาศใช้ในเร็ว ๆ นี้

สำหรับผู้อ่านที่สนใจข่าวสารด้านกฎหมายต่างประเทศ งานค้นคว้าทางวิชาการด้านกฎหมายในเรื่องอื่น และคำแปลกฎหมายไทยเป็นภาษาอังกฤษ สามารถติดตามผลงานของกองกฎหมายต่างประเทศได้ทาง FB : foreignlawdivision เว็บไซต์ Law for ASEAN และเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้วพบกันใหม่ในกฤษฎีกาสารฉบับหน้า

การแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น

นพรัตน์ พิริยานสรณ์*

ตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จนถึงกลางเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ วงการกฎหมายในประเทศญี่ปุ่นมีความเคลื่อนไหวที่สำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้น ซึ่งได้รับความสนใจและเสียงวิพากษ์วิจารณ์หลากหลายจากทั้งชาวญี่ปุ่นและนานาชาติ ความเคลื่อนไหวเช่นนี้คือรัฐบาลได้เสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

ด้วยการกำหนดบทนิยามของการกระทำความผิดฐานข่มขืนเสียใหม่จาก “การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์” (Forcible Sexual Intercourse) เป็น “การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้รับความยินยอม” (Non-consensual Sexual Intercourse) ซึ่งขณะนี้ร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา^๑

<https://visit-chiyoda.tokyo/app/en/spot/detail/503>

* น.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, น.บ.ท., LL.M. in Medical Law Queen Mary University of London (School of Law)

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (มิถุนายน ๒๕๖๖)
บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

^๑ สรุปลงความจากบทความ “Why is Japan redefining rape?”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.bbc.com/news/world-asia-65762707>

๑. สภาพปัจจุบัน

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่นปัจจุบัน (ฉบับคำแปลภาษาอังกฤษ)^๒ มิได้ใช้คำว่า “Rape” ที่แปลว่า “**ข่มขืนกระทำชำเรา**” (แตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญาไทย) แต่ใช้คำว่า “**Forcible Sexual Intercourse**” ซึ่งแปลตามตัวอักษรได้ว่า “**การมีเพศสัมพันธ์โดยถูกบังคับ**” โดยบัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๗๗^๓ และมาตรา ๑๗๘^๔ วรรคสอง ดังนี้

มาตรา ๑๗๗ บุคคล โดยทำร้ายร่างกายหรือข่มขู่ บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอด ทางทวารหนัก หรือทางช่องปากกับบุคคลอื่นที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบสามปี เป็นความผิดฐานบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่น้อยกว่าห้าปี การกระทำเช่นนี้ให้ใช้บังคับกับ บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งมีอายุต่ำกว่า สิบสามปีด้วย

^๒ เว็บไซต์ Japanese Law Translation, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3581/en>

^๓ Article 177 (Forcible Sexual Intercourse)

A person who, through assault or intimidation forcibly engages in vaginal intercourse, anal intercourse or oral intercourse with another person of not less than thirteen years of age is guilty of the crime of forcible sexual intercourse, and is punished by imprisonment for a definite term of not less than 5 years. The same applies to a person who engages in sexual intercourse against another person under thirteen years of age.

^๔ Article 178 (Constructive Forcible Sexual Intercourse)

etc.

etc.

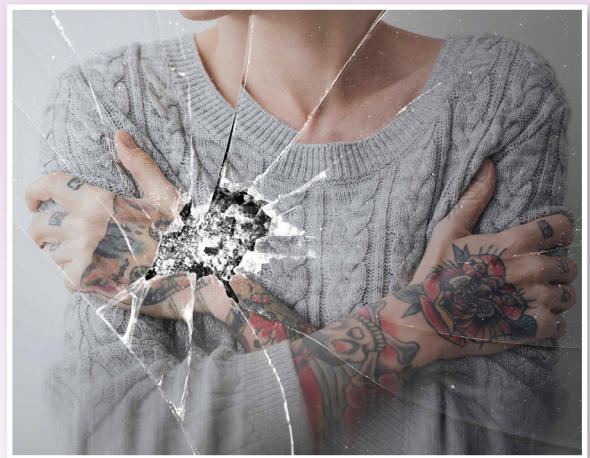
(2) A person who engages in sexual intercourse with another person by taking advantage of their unconscious state or inability to resist, or by causing the person to lose consciousness or have the inability to resist, is punished in the same manner as prescribed in the preceding Article.

มาตรา ๑๗๘ วรรคสอง บุคคลมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยถือเอาประโยชน์จากสภาพหมดสติหรือไม่สามารถขัดขืนได้ของผู้นั้น หรือโดยทำให้บุคคลนั้นหมดสติหรือไม่สามารถขัดขืนได้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ก่อน

ผลการสำรวจของสำนักงานคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลญี่ปุ่นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (the Japanese Government's 2017 Cabinet Office Survey) แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงญี่ปุ่น ๑ ใน ๑๔ คน และผู้ชายญี่ปุ่น ๑ ใน ๑๐๐ คน (คิดเป็นผู้หญิงญี่ปุ่นประมาณ ๔.๖๔ ล้านคน และผู้ชายญี่ปุ่น ๖๑๐,๐๐๐ คน) เคยถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีคดีความผิดฐานบังคับให้มีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นจำนวน ๑,๔๐๕ คดี แต่มีเพียง ๔๗๐ คดีเท่านั้น (คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖) ที่เข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีในทางศาล ซึ่งเหตุผลหลักที่ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เช่นว่านี่ก็คือ ข้อกำหนดทางกฎหมายที่เคร่งครัด

กล่าวคือ ผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าตนเองมีเพศสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดเพราะถูกบังคับ (forcibly) ด้วยการทำร้ายหรือข่มขู่ (through assault or intimidation) หรือโดยใช้ประโยชน์จากการที่ผู้เสียหายนั้นตกอยู่ในสภาพที่หมดสติหรือไม่สามารถขัดขืนได้ (unconscious state or inability to resist) จึงจะครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๗๗ หรือมาตรา ๑๗๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งความผิดฐานบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ตามประมวลกฎหมายอาญานี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยขยายขอบเขตของคำว่า “การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์” ให้ครอบคลุมกิจกรรมทางเพศที่กว้างขึ้น ยกเลิกข้อกำหนดว่าผู้เสียหายในการกระทำความผิดต้องเป็นเพศหญิงเท่านั้น เพิ่มโทษจำคุกขั้นต่ำสำหรับการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์จากเดิมที่กำหนดไว้ ๓ ปี^๕ เป็น ๕ ปี^๖ และให้อำนาจพนักงานอัยการในการตั้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดทางเพศไม่ว่าจะมีหรือไม่มีคำร้องทุกข์ของเหยื่อก็ตาม ตลอดจนกำหนดบทกำหนดโทษใหม่สำหรับความผิดทางเพศที่ไม่มีการข่มขู่หรือใช้ความรุนแรงต่อผู้เยาว์ซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี โดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองอื่น^๗

^๕ ประมวลกฎหมายอาญาเดิม (ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. ๒๕๖๐) บัญญัติความผิดฐานข่มขืนในมาตรา ๑๗๗ ไว้ดังนี้
“Article 177 (Rape)

A person who, through assault or intimidation, forcibly commits sexual intercourse with a female of not less than thirteen years of age commits the crime of rape and shall be punished by imprisonment with work for a definite term of not less than 3 years. The same shall apply to a person who commits sexual intercourse with a female under thirteen years of age.”

เว็บไซต์ 内閣官房 (Cabinet Secretariat), สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.cas.go.jp/jp/seisaku/hourei/data/PC.pdf>

^๖ อ้างแล้ว, โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓

^๗ เว็บไซต์ Human Rights Now, “(Report) Japan’s Draft Revision to the Sex Crimes Penal Code Proposed by the Legislative Council on January 17, 2023”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://hrn.or.jp/eng/news/2023/02/07/event-report-emergency-rally-to-call-for-a-bill-on-forced-appearance-in-pornography-2-2/>

๒. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับกฎหมาย

ภายหลังจากการใช้บังคับบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไประยะหนึ่ง ปรากฏเสียงสะท้อนจากเหยื่ออาชญากรรมข่มขืนกระทำชำเราหลายรายว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่สามารถทำให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ เหยื่อยังคงมีความรู้สึกว่าคุณโทษตัวเองไม่ได้รับความยุติธรรม เพราะกฎหมายไม่อาจทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกถึงความผิดที่ได้กระทำและได้รับโทษตามกฎหมายอย่างสาสมได้ ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของเหยื่อข่มขืนหลายราย ยกตัวอย่างเช่น **กรณีที่หนึ่ง** นางสาว M นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ถูกนักศึกษารุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยเดียวกันข่มขืนกระทำชำเราในระหว่างที่นั่งดูโทรทัศน์อยู่ด้วยกัน แม้นางสาว M จะได้ปฏิเสธอย่างชัดเจนว่า **“ไม่”** แล้วก็ตาม แต่รุ่นพี่ก็ยังไม่หยุดการกระทำดังกล่าวจนกระทั่งเธอดกอยู่ในสภาพ **“แช่แข็ง”** (Freeze) และเลิกขยับตัวไปในท้ายที่สุด^๘ โดยสภาพ **“แช่แข็ง”** (Freeze) นี้มีงานวิจัยของต่างประเทศอธิบายว่าเป็น **“ภาวะอัมพาตชั่วคราว”** (Tonic Immobility) ที่เกิดขึ้นในระหว่างการกระทำความผิดทางเพศ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ๗ ใน ๑๐ ของสตรีกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้งานวิจัยรายงานว่า ร่างกายของตนเองไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างชัดเจน เกือบครึ่งหนึ่งแจ้งว่าไม่สามารถเคลื่อนไหวได้เลย และ ๘ ใน ๑๐ นั้นเกิดความหวาดกลัวอย่างรุนแรงในระหว่างเหตุการณ์ดังกล่าว^๙ ซึ่งนักจิตวิทยาได้อธิบายสภาพ **“แช่แข็ง”** (Freeze) ของเหยื่อว่า ในขณะที่เกิดอาชญากรรมทางเพศ ผู้หญิงที่เป็นเหยื่อหลายรายเกิดความตกใจถึงขีดสุดจนเป็นเหตุให้เกิดปฏิกิริยาทางประสาทชีววิทยาในทันที กล่าวคือ สมองเกิดภาวะ Freeze โดยอัตโนมัติ ไม่สั่งการใด ๆ และเป็นเหตุให้ร่างกายไม่อาจเคลื่อนไหวใด ๆ ได้ภายในชั่วระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจของเหยื่อ แต่ในขณะเดียวกันเหยื่อยังคงมีสติรับรู้ว่าเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นกับตัวเองและจดจำรายละเอียดต่าง ๆ ได้ เปรียบเทียบคล้ายกับสัตว์ที่เป็นเหยื่อซึ่งแก๊งตายเมื่อเจอสัตว์นักล่า^{๑๐} ซึ่งนางสาว M ได้ตรวจสอบบรรทัดฐานของคดีในลักษณะเดียวกันและปรากฏว่าสถานการณ์ของตนไม่เข้าข่ายที่จะได้รับการพิจารณาว่า

^๘ อ่างแล้ว, โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^๙ Anna Möller €, Hans Peter Söndergaard & Lotti Helström, “Tonic immobility during sexual assault – a common reaction predicting post-traumatic stress disorder and severe depression”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/aogs.13174>

^{๑๐} เสวนาออนไลน์หลักเกณฑ์ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการทางอาญาที่เป็นมิตรต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศ, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.facebook.com/drpeerapat/videos/326665669583188/>

<https://indianexpress.com/article/india/police-tight-lipped-on-shimla-rape-no-arrests-two-days-after-the-incident-5703390/>

เป็นการข่มขืนกระทำชำเรา ทำให้นางสาว M ต้องจำยอม
รับสภาพ ดังกล่าวและมีได้มีการดำเนินคดี **กรณีที่สอง**
นางสาว A ถูกข่มขืนระหว่างการเดินทาง เนื่องจากภยนต์
ที่เธอขับชื่อนั้นประสบเหตุพายุหิมะตกหนักจนไม่สามารถ
เดินทางต่อไปได้ เธอจึงโบกรถยนต์คันอื่นที่ขับผ่านมาเพื่อ
ขอติรถโดยสารไปด้วย แต่คนขับรถให้ความช่วยเหลือนั้น
กลับบังคับข่มขืนกระทำชำเรานางสาว A โดยไม่อาจขัดขืน
ได้ เพราะการหลบหนีโดยออกจากรถยนต์คันดังกล่าวจะ
ทำให้เธอต้องประสบกับความหนาวเย็นจนแข็งตายในที่สุด
นางสาว A ได้เข้าแจ้งความการกระทำดังกล่าว และในชั้น
การพิจารณาของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการให้ความ
สำคัญกับการที่นางสาว A มิได้ต่อสู้กลับ และด้วยข้อเท็จ
จริงนี้เอง พนักงานอัยการจึงมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี^{๑๐}
หรือ**กรณีที่สาม** เป็นคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งบิดา
เป็นจำเลยข่มขืนบุตรสาววัย ๑๘ ปีผู้ซึ่งเป็นสายเลือดของ
ตนเอง (biological daughter) แต่ในท้ายที่สุด จำเลย
ไม่ต้องรับผิดในข้อหาบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจาก
ข้อกล่าวหาว่าจำเลยถือเอาประโยชน์จากการที่บุตรสาว
ไม่สามารถขัดขืนการโจมตีทางเพศได้ถูกปฏิเสธตกไป
เช่นกัน^{๑๒}

ปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาในความผิด
ฐานบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ของญี่ปุ่นจึงเกิดจากการที่
กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการผู้ฟ้องคดีและผู้เสียหาย
ที่ถูกข่มขืนมี**หน้าที่ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นได้** ว่าการมีเพศ
สัมพันธ์นั้นไม่ได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย และผู้กระทำ
ความผิดข่มขืนต้องกระทำโดยใช้ความรุนแรงหรือข่มขู่ เพื่อ
ทำให้ผู้เสียหายไร้ความสามารถที่จะขัดขืนในทางกายภาพได้
ดังจะเห็นได้จากคดีหนึ่งที่เกิดขึ้นในกรุงโตเกียวเมื่อปี
พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้ตรึงร่างกายของ
เด็กหญิงอายุ ๑๕ ปีไว้กับกำแพงและบังคับให้มีเพศสัมพันธ์
กับเธอในขณะที่เธอขัดขืน คดีนี้ศาลพิพากษาให้จำเลย
ไม่ต้องรับผิดในข้อหาบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากศาล
เห็นว่ากรกระทำของจำเลยไม่ได้ทำให้ผู้เสียหายตกอยู่ใน
ฐานะที่ยากอย่างยิ่งในการที่จะขัดขืน^{๑๑} นอกจากนี้ ญี่ปุ่น
ไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการให้ความช่วยเหลือและ
เยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายโดยตรง แต่ผู้เสียหาย
อาจร้องขอความช่วยเหลือจาก 法テラスは (Japan Legal
Support Center: JLSC) ได้ และเมื่อ JLSC พิจารณาเห็นว่า
ผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรามีลักษณะต่าง ๆ
ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้วก็จะให้

^{๑๐} สรุปลความจากบทความ “Rape victims outraged over legal proposals for sex crimes”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.asahi.com/ajw/articles/14751681>

^{๑๑} สรุปลความจากบทความ “Sexual assault laws under review in Japan”, สืบค้น เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/backstories/2296/>

^{๑๒} อ้างแล้ว, โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

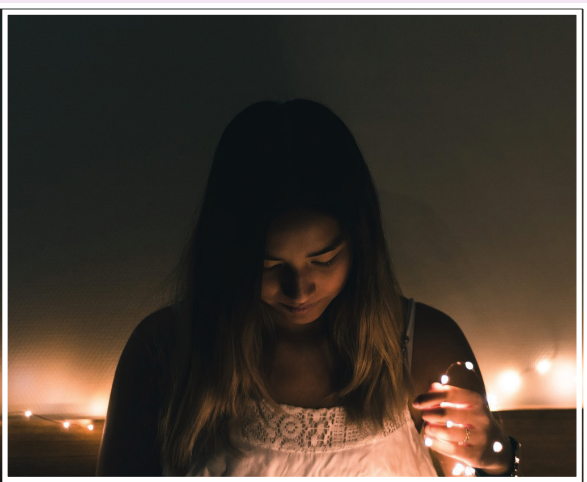

ความช่วยเหลือต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาหนายความ การช่วยเหลือให้คำปรึกษาทางกฎหมาย และการให้เงินช่วยเหลือค่าทนายความและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง^{๑๔} ในทางกลับกัน ถ้าผู้เสียหายมีลักษณะใดที่ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วก็ไม่อาจขอรับความช่วยเหลือจาก JLSC ได้ ข้อจำกัดต่าง ๆ เหล่านี้จึงได้นำมาสู่การเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาอีกครั้งหนึ่งในช่วงปลายปีที่ผ่านมา

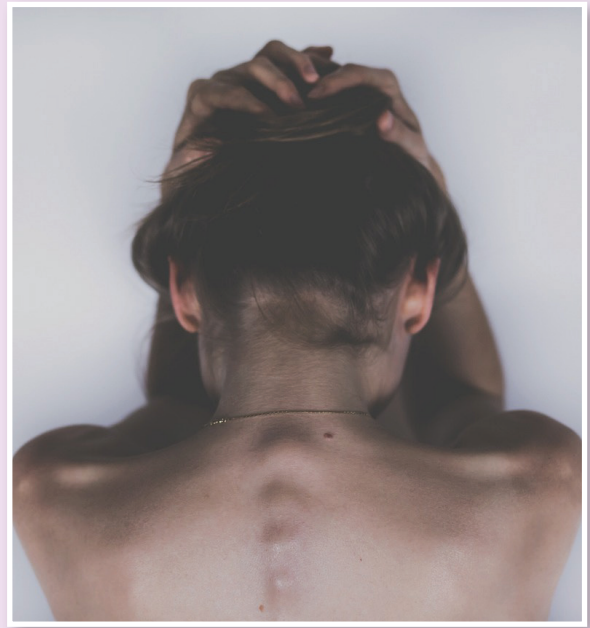
๓. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖ รัฐบาลญี่ปุ่นได้มีมติเห็นชอบร่างกฎหมายเกี่ยวกับการยอมรับการละเมิดทางเพศในกรณีที่ไม่มีการใช้ความรุนแรงทางกายภาพหรือการบังคับขู่เข็ญ และเพิ่มอายุขั้นต่ำของการให้ความยินยอมทางเพศตามกฎหมายจาก ๑๓ ปีเป็น ๑๖ ปี (เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น) โดยร่างกฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขฐานความผิดเกี่ยวกับเพศเพื่อสื่อความหมายให้ชัดเจนว่า การมีเพศสัมพันธ์โดยละเมิดผู้เสียหายหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมนั้นเป็นความผิดอาญา โดยระบุตัวอย่างการถือเอาประโยชน์จากการที่ผู้เสียหายไม่สามารถขัดขืนได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะฤทธิ์สุรายาเสพติด ฐานะทางเศรษฐกิจของตัวผู้กระทำและเหยื่อ สถานภาพทางสังคม เป็นต้น

^{๑๔} เว็บไซต์ Japan Legal Service Center, “Support for Victims of Crime”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก https://www.houterasu.or.jp/en/about_jlsc/operations/operation4.html

<https://cambridgecopstudysafe.wordpress.com/2014/09/03/sex-without-consent-is-rape/>

(๒) กำหนดให้การมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี^{๑๕} และการสัญญาว่าจะให้เงินแก่เด็กอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี เป็นความผิด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการกระทำอันไม่สมควรในทางเพศ

(๓) กำหนดให้การแอบดูได้กระโปรง (making upskirting) และการสร้างภาพกับคลิปวิดีโอของอวัยวะเพศบนท้าย และหน้าอกโดยไม่ได้รับความยินยอม ตลอดจนการให้หรือเผยแพร่ภาพและ/หรือคลิปวิดีโอเช่นว่านั้นต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

(๔) เพิ่มอายุความในการฟ้องคดีอาญาสำหรับความผิดฐานมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจจาก ๑๐ ปี เป็น ๑๕ ปี และความผิดฐานกระทำความอนาจารจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บจาก ๑๕ ปี เป็น ๒๐ ปี

ทั้งนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นมีเป้าหมายจะผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้ให้ผ่านการพิจารณาภายในการประชุมรัฐสภาสมัยปัจจุบัน และกำหนดให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด ๒๐ วันนับแต่วันประกาศ^{๑๖}

กรณีนี้จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อร่างกฎหมายฉบับนี้ได้รับการผลักดันจนประกาศออกมาเป็นกฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว จะสามารถแก้ไขปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับเหยื่อข่มขืนซึ่งรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความเป็นธรรมและไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ เนื่องจากกฎหมายไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษตามกฎหมายได้หรือไม่ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่น่าติดตามต่อไป

^{๑๕} เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอายุตามกฎหมายของเหยื่อในปัจจุบันซึ่งกำหนดไว้ที่ ๑๓ ปี เป็น ๑๖ ปี

^{๑๖} สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.japantimes.co.jp/news/2023/03/14/national/sexual-offenses-bill/>

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบ คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ครั้งที่ ๒) : การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการ ทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงาน สายงานสนับสนุน

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาระบบคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ครั้งที่ ๒) : การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุน

ทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุน เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ โรงแรมเดอะเบอริเคิลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ โดยมีข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสายงานสนับสนุนของสำนักงานฯ เข้าร่วมการสัมมนา จำนวน ๘๓ คน

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ครั้งที่ ๒) : การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุน

วันศุกร์ที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ณ ห้องจูบิลี่ บอลรูม โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ

การสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานสนับสนุน ให้รองรับวิธีการปฏิบัติงานทางอิเล็กทรอนิกส์ เข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุน และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ๓ ระดับ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานสายงานสนับสนุนถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านบริหารจัดการขององค์การ ให้สามารถสนับสนุนการดำเนินงานภารกิจหลักขององค์การ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติราชการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ถูกต้องตรงกัน และเข้าใจถึงบทบาทภารกิจขององค์การ ระบบการทำงานของหน่วยงานภายในและบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานรองรับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

โดยกลุ่มพัฒนาระบบบริหารได้บูรณาการความร่วมมือกับ ๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย ส่วนการเจ้าหน้าที่ ส่วนการคลัง ส่วนช่วยอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์ และฝ่ายสารบรรณ เพื่อสร้างความรู้และเข้าใจในบทบาทของหน่วยงานสนับสนุนในการปฏิบัติงานด้วยอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำข้อเสนอการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานต่าง ๆ ของสำนักงานฯ

กฤษฎีกาสาร

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๕ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖)

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมชี้แจงเพื่อสื่อสารและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมติคณะรัฐมนตรีในหัวข้อ “อนาคตประเทศไทยกับรัฐบาลดิจิทัล” เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อขับเคลื่อนการยกระดับการให้บริการและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามแนวทางการดำเนินการของพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนเพื่อตอบโจทย์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

รางวัลอันเนื่องมาจากความทุ่มเทในการทำงานของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยประธานกรรมการพัฒนากฎหมาย (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้มอบหมายให้นายนพดล เกร็ดฤกษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ในฐานะกรรมการพัฒนากฎหมาย เข้ารับรางวัล The Policy Advocate Friends of Makers Awards ในฐานะที่มีบทบาทในการปรับปรุงหลักการเกี่ยวกับการกำกับดูแลและส่งเสริมธุรกิจ Startup และมีการพัฒนากฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างระบบนิเวศของ Startup ในประเทศไทย จากสมาคมการค้าสตาร์ทอัพไทย (Thai Startup Trade Association) ในงาน Makers United 2023 เมื่อวันที่อังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ Major Cineplex รัชโยธิน

ประโยชน์จากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การขยายระยะเวลามาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการจ้างงานผู้พันโท)

สาระสำคัญของร่างพระราชกฤษฎีกา

ขยายเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ร้อยละ ๕๐ ของเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานผู้พันโท ในรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ แต่ไม่เกินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลรับผู้พันโทเข้าทำงานต่อไปอีกระยะหนึ่ง
๒. เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้พันโทสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่อง

ร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (การปรับปรุงการจัดเก็บภาษีจากโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment Token))

สาระสำคัญของร่างพระราชกฤษฎีกา

๑. ยกเว้นภาษีเงินได้ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เนื่องจากการออกเสนอขายโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน
๒. ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน ทั้งนี้ สำหรับการลงทุนที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการระดมทุนผ่านโทเคนดิจิทัล ซึ่งจะช่วยเพิ่มเงินลงทุนในระบบเศรษฐกิจ และยกระดับตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทย

